

Bilsem öğrencilerinin Bilsem'e ilişkin metaforik algıları

The metaphorical perceptions of SAC students regarding SAC

Betül EROL^{1*} , Kasım KIROĞLU²

¹ MEB, Atakum Bilim ve Sanat Merkezi , Türkiye

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi , Samsun, Türkiye

Özet: Bu araştırmada, özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM'e ilişkin algılarının metaforlar yoluyla ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenolojik (olgu bilim) desen ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir Bilim ve Sanat Merkezine kayıt olan destek eğitim programı öğrencileri ile merkezin kayıtlı proje programı öğrencileri oluşturmaktadır. Toplamda 138 öğrencinin katıldığı araştırmada veriler 'Bilsem gibidir çünkü' metafor cümlesi kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Öğrencilerin toplamda 54 metafor ürettiği çalışmada, destek eğitim programı öğrencileri için eğitim yönüyle BİLSEM, eğlenceli yönüyle BİLSEM, keşfedici yönüyle BİLSEM, doğa yönüyle BİLSEM temaları oluşturulurken; proje programı öğrencileri için rehber ve destek veren yönüyle BİLSEM, doğa ve çevre yönüyle BİLSEM, eğitim yönüyle BİLSEM, mekân yönüyle BİLSEM temaları oluşturulmuştur. Destek eğitim programı öğrencilerinin en çok kullandığı metaforlar eğlence, okul ve kitap olurken; proje programı öğrencilerinin en çok kullandığı metaforlar aile, pusula ve rahatlama yeri olmuştur. Bulgular öğrencilerin BİLSEM'i sadece bir öğrenme ortamı olarak değil, bir eğlence merkezi, bir keşif alanı olarak gördüklerini göstermektedir. Araştırma öğrencilerin BİLSEM'de rahatladıklarını, BİLSEM'in aile sıcaklığında bir mekân olduğunu ve öğrencilerin BİLSEM'i ufuklarını genişletmeyi amaçlayan, herkese yetenekleri doğrultusunda eğitim verilen, her zaman doğru yönü buldurmaya çalışılan bir ortam olarak gördükleri sonucunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bilim ve Sanat Merkezi, özel yetenekli öğrenci, metafor, algı

Abstract: This study aims to reveal the perceptions of gifted students about Science and Art Center (SAC) through metaphors. It is conducted with phenomenological design. The study group consists of support and project program students at SAC in the Central Black Sea Region during 2023-2024 academic year. The data were obtained from 138 students using the metaphor statement 'SAC is like because'. and analyzed through content analysis method. The students from both programs developed 54 metaphors in total. For the support program, the themes are identified as SAC with its; educational, fun, exploratory and nature aspect while for the project program SAC as; a mentor and supporter, nature and environment, an educational institution and a location. The metaphors most frequently formed by support program students are fun, school and book whereas family, compass and a chill out place for project program students. The findings show that students perceive SAC not only as a learning environment but as an entertainment and discovery center. It is concluded that SAC makes students feel relaxed with the atmosphere of family warmth and students perceive SAC as an environment that aims to broaden their horizons, support in line with their ability and orient to find the right path.

Keywords: Science and Art Center, gifted student, metaphor, perception

1. Giriş

Özel yetenekli bireyler belirli alanlarda akranlarından farklı yeteneklere sahip olan kişilerdir (Çiloğlu & Kılıç, 2022). Bu yetenekler akademik zekâ, sanatsal yaratıcılık, spor becerileri gibi çeşitli alanlarda ortaya çıkabilir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB, 2018) Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde özel yetenekli bireyleri yaşlarına göre daha hızlı bir şekilde öğrenen, yaratıcılık, sanat ve liderlik gibi alanlarda akranlarına göre daha ön plana çıkan, akademik yeteneğe sahip olup, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi tercih ederek yüksek düzeyde performans gösteren bireyler olarak tanımladığı görülmektedir. Bu bireyler genel olarak topluma yön veren ve toplumlar üzerinde iz bırakan çalışmalar ortaya koymaktadırlar (Karasu, Bulduklu, Yılmaz, Güneşli & Aydeniz, 2023).

İlgili alanyazın incelendiğinde zekâ düzeyi yüksek bireyler için ‘özel yetenek’ (MEB, 2021; Barış ve Ecevit, 2019; Özsoy, 2019; Yavuz, 2018) kavramına karşılık ‘üstün yetenek’ (Seyhan & Okur, 2022; Bıçakçı & Baloglu, 2020; Alexopoulou, Batsou & Drigas, 2019; Kalfa & Alkar, 2019), ‘üstün zekâ’ (Bayar, Arslan & Avcı, 2020; Öztürk, 2020; Afat & Konik, 2018) ya da ‘üstün yetenek/üstün zekâ’ (Lockhart, Meyer & Crutchfield, 2022; Hamza, Abo Mohamed & Elsantil, 2020; Bolat, 2020; Stoeger, Balestrini & Ziegler, 2018;) kavramlarının birlikte kullandığı da görülmektedir. Ülkemizde 2013 tarihinde Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu’nca (BTYK) yayımlanan Strateji ve Uygulama Planı’nda aynı kavrama karşılık gelmek üzere daha az kategorize edici olmak üzere ‘özel yetenek’ kavramı tercih edilmiştir (MEB, 2013). Bu çalışmada da özel yetenek kavramı kullanılmıştır.

Özel yetenekli çocuklar erken yaşlardaki zengin kelime dağarcıklarıyla düzgün cümleler kurarak dikkat çekmekte ve problem çözme gibi zihinsel süreçlerdeki üstünlükleriyle fark edilmektedirler (Akarsu & Mutlu, 2017). Özel yetenekli çocuklar sosyal ve kişilik özellikleri bakımından oldukça gelişmiş olup; karşısındakilerin duygularını, düşüncelerini ve isteklerini kestirebilme yeteneğine sahiptirler (Doğan, Koyuncu & Doğan 2020). Sosyal ve duygusal açıdan empatik davranma, özgüven, sorumluluk alma, çevrelerindeki olay ve problemlere karşı duyarlı olma, merhamet sahibi olma gibi özellikleri bakımından akranlarından farklıdır (Çetin & Çetin, 2024). Özel yetenekli çocukların daha çabuk öğrenebilen güçlü hafızaları, uzun dikkat süreleri, ilgi çekici bir konu hakkında derinlemesine araştırma yapma ve problemleri çözme merakları vardır (Üstün & Deniz, 2023). Özel yetenekli kabul edilebilmek için yüksek zekâ testi puanına sahip olmanın yanı sıra, yüksek motivasyona sahip, günlük hayatta karşılaştıkları sorunlar karşısında problem çözme becerisi gelişmiş, yaratıcı bireyler olarak da değerlendirilmeleri gerekmektedir (Torunoğlu, Ünal & Karabay, 2021). Özel yetenekli çocukların var olan potansiyellerini en iyi şekilde ortaya koyabilmeleri için sosyokültürel, duygusal, eğitimsel gibi uygun çevresel koşulların sağlanması ve bu koşulların sürekliliğinin desteklenmesi önemlidir (Vaivre-Douret, 2011).

Günümüzde toplumlar yetenekli ve nitelikli bireylere ihtiyaç duymaktadırlar bu nedenle özel yetenekli öğrenciler ülkelerin geleceği için büyük önem taşımaktadır (Çetin, 2023). İnsan gücünün niteliğinin artırılması ise toplumlarda üstün zekâlı ve yetenekli bireylerin erken keşfedilip, gereksinim ve beklentilerine uygun bir şekilde yetiştirilmesi ile gerçekleşmektedir (Kurnaz & Ekici, 2020). Özel yetenekli öğrencilerin performanslarını ortaya koyabilmeleri, kendilerine özgü bireysel özelliklerini sergileyebilmeleri ve zihinsel potansiyellerini en iyi şekilde kullanabilmeleri için desteklenmeye ve uygun fırsatların sunulmasına ihtiyaçları vardır (Kaynar, 2023). Her ülke kendi eğitim politikaları ve imkanları doğrultusunda özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için çeşitli adımlar atmaktadır (Demirkaya, Ünal & Bozan, 2021). Özel yetenekli öğrencilerin eğitim kapasitelerinin yükseltilmesi ve özel yeteneklerinin geliştirilmesi amacıyla ülkemizde de 1995 yılından itibaren Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) açılmıştır (Duruğa & Doğan, 2021). Ülkemizde her yıl imkanlar dahilinde açılan BİLSEM sayısı artmaktadır. 2023 yılı verilerine göre ülkemizde 393 Bilim ve Sanat Merkezi’nde 42286 kız, 40765 erkek olmak üzere toplam 83051 kayıtlı öğrenci bulunmaktadır (MEB, 2023b).

BİLSEM, özel yetenekli öğrencilerin problem çözme, yaratıcılık ve liderlik gibi becerilerini geliştiren, bilgiyi üretip kullanmayı öğretene ve bilimsel araştırmaları uygulamalı bir şekilde kullanma noktasında rehberlik eden bir eğitim kurumudur (Görgülü, 2023). BİLSEM’ler ilkökula, ortaokula ve liseye devam eden tanınmış özel yetenekli öğrencilere okul sonrası program modeli ile eğitsel anlamda katkı sağlamaktadır (Girgin, 2020). Proje ve etkinlik tabanlı bir eğitim anlayışıyla zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış eğitim programlarına sahip olan BİLSEM’ler öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerine de destek sağlamaktadır (MEB, 2024).

Ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin tanınması ve BİLSEM'e kayıt süreci her yıl Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Bilim ve Sanat Merkezleri Öğrenci Tanılama ve Yerleştirme Kılavuzu'na göre yapılmaktadır. Kılavuzda yayınlanan takvim doğrultusunda bir eğitim öğretim yılı boyunca devam eden tanılama süreci; Merkez tanılama sınav komisyonu, il tanılama sınav komisyonu, BİLSEM'ler ile Rehberlik ve Araştırma Merkezlerince (RAM) yürütülmektedir. Öğrenciler bir eğitim öğretim yılında genel zihinsel yetenek alanı, görsel sanatlar yetenek alanı veya müzik yetenek alanlarından bir veya en fazla iki alandan tanılanabilirler ve tanılan öğrenciler özel yetenekli olarak ilkokuldan 12. sınıfın sonuna kadar BİLSEM'e devam etme hakkı kazanırlar (MEB, 2023a).

Özel yetenekli öğrenciler, örgün eğitimlerine devam ederken, örgün eğitim saatleri dışında Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) aracılığıyla özel yeteneklerine uygun eğitimler almaktadırlar. BİLSEM'lerdeki eğitim-öğretim faaliyetleri, 5 farklı program çerçevesinde yürütülmektedir (MEB, 2024):

1. Uyum Programı: BİLSEM'e kayıt olan öğrencilerin BİLSEM programlarını, öğretmenleri ve diğer öğrencileri tanıma amacı güden bir eğitim programıdır.
2. Destek Eğitim Programı: Genel zihinsel yetenek alanı öğrencilerine yönelik, farklı disiplinlerle entegre edilmiş öğretim programıdır. Destek eğitim programı öğrencinin ilkokul sürecini kapsamaktadır.
3. Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Programı (BYF): Genel zihinsel yetenek alanı öğrencilerine özgü tasarlanmış bir eğitim programıdır. Bu program, öğrencilerin bireysel yeteneklerini keşfetmelerine yardımcı olmayı hedefler. Beşinci ve altıncı sınıfları kapsamaktadır.
4. Özel Yetenekleri Geliştirme Programı (ÖYG): Genel zihinsel yetenek alanı öğrencilerin özel yeteneklerini geliştirmeyi amaçlar. Genel yetenek öğrencileri için yedinci ve sekizinci sınıfları kapsamaktadır. Müzik ve görsel sanatlar yetenek alanında ise yedi aşamada uygulanır.
5. Proje Üretimi ve Yönetimi: Öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine uygun olarak danışman öğretmen gözetiminde bireysel veya grup çalışmalarını içeren bir programdır. Bu program, öğrencilerin inceleme, araştırma, yorum yapma, yeni bilgilere ulaşma ve özgün düşünce oluşturma becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Lise dönemini kapsar.

BİLSEM içerisinde yer alan programlarla birlikte öğrencilere bilim ve sanat alanlarında derinlemesine keşfetme fırsatı sunan bir eğitim programını temsil etmektedir. Ancak bu programın öğrenciler üzerindeki etkilerini anlamak için sadece nicel veriler yeterli değildir. Öğrencilerin BİLSEM'e ilişkin algılarının ve deneyimlerinin daha derinlemesine anlaşılması ve BİLSEM'i nasıl değerlendirdiklerinin ortaya konulması da oldukça önemlidir. BİLSEM'e yeni kayıt hakkı kazanan destek eğitim programı öğrencilerinin algılarıyla, ilkokuldan beri BİLSEM'e devam eden ve şu an lisede olan proje programı öğrencilerinin algılarının benzer ve farklı yanları olabileceği düşünülmektedir. Bu sebepten dolayı bu çalışma Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) destek eğitim ve proje programı öğrencilerinin, öğrenme ortamlarına yönelik algılarını anlamak amacıyla metaforlar kullanılarak yapılan bir araştırmayı ele almaktadır. Çalışmanın amacı Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim alan destek eğitim ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM algılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. BİLSEM destek eğitim programı öğrencilerinin BİLSEM'e ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. BİLSEM proje programı öğrencilerinin BİLSEM'e ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?

3. Destek ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM'e ilişkin sahip oldukları metaforların benzer yönleri nelerdir?
4. Destek ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM'e ilişkin sahip oldukları metaforların farklı yönleri nelerdir?

Araştırma BİLSEM'e yeni kayıt hakkı kazanan destek eğitim programı öğrencileri ve BİLSEM'de proje programına devam eden öğrencilerin BİLSEM'e ilişkin algılarını ve öğrencilerin bu algılarının benzer ve farklı yönlerini ortaya çıkarması açısından önem arz etmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde mevcut çalışmalar arasında BİLSEM öğrencilerine (Ünal, 2022; Su, Sağlam & Mutlu 2017), velilerine (Yerli, 2022; Koç, 2016; Ünal, Erdoğan & Demirhan, 2016), öğretmenlerine (Sarı, Çevik, Özkan, & Ünal, 2023; Altındış, 2016) ve BİLSEM'deki eğitim içeriklerine (Kocabaş, 2022; Su, 2021) yönelik çalışmaların olduğu görülmektedir. Ancak BİLSEM'e yeni kayıt olan destek eğitim programı öğrencileriyle BİLSEM'de proje programına devam eden öğrencilerin beraber incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan bakıldığında yapılan bu çalışma ilk olma özelliği taşımaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin öğrenim gördükleri farklı ortamlara yönelik algıları, bu öğrenciler için daha uygun öğrenim ortamlarını belirlemek açısından önem taşımaktadır (Epçaçan, Pesen & Üzümlü, 2020). Bu çalışmanın öğrencilerin algılarını belirlemek ve öğrenci odaklı stratejiler geliştirmek açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışma öğrencilerin BİLSEM algılarının derinlemesine anlaşılmasına ve daha etkili öğrenme ortamları oluşturulmasına yardımcı olması açısından da önem taşımaktadır.

2. Yöntem

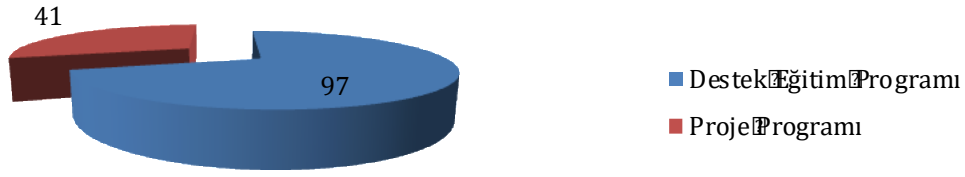
Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) desen ile gerçekleştirilmiştir. Fenomenoloji olayları, durumları, kavramları, deneyimleri incelemek ve açıklamak için sosyal bilimlerdeki araştırmalarda kullanılır (Sönmez & Alacapınar, 2018). Fenomenoloji bireyin anlık deneyimlerinin tanımlanması olarak ifade edilmektedir (Edmonds & Kennedy, 2017). Bu çalışmalar verilen olgunun özünü açıklamak için yapılan çalışmalardır; çalışmaya dahil olan katılımcılar, araştırılan olguyla ilgili deneyimleri bulunduğu için seçilmektedir (Kocabıyık, 2016). Çalışmalarda verilerin elde edildiği bireyler bu olguyu bizzat yaşayan, dışı vurabilecek veya yansıtabilecek bireylerdir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu araştırmada da özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM algılarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlandığı için bu desen tercih edilmiştir. Bu amaçla da çalışma BİLSEM'e aktif devam eden destek eğitim ve proje programı öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir Bilim ve Sanat Merkezine, 2023-2024 eğitim öğretim yılında yeni kayıt yaptıran destek eğitim programı (ilkokul) öğrencileri ve aynı merkezde proje programına (lise) devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme önceden belirlenen ölçütleri karşılayan durumları çalışmayı ve gözden geçirmeyi sağlamaktadır (Patton, 2018). Bu çalışmada öğrencilerin devam ettiği destek eğitim programı ile proje programı ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu ölçütlerin belirlenmesinin nedeni; BİLSEM'e ilkököl 2., 3. veya 4. sınıfta yeni kayıt hakkı kazanan destek eğitim programı öğrencilerinin BİLSEM ile ilgili algılarıyla, ilkökoldan beri BİLSEM'e devam eden ve şu an lisede olan proje programı öğrencilerinin algılarının farklı olabileceği görüşüdür. Çalışma grubu belirlenirken destek eğitim programı öğrencilerinin ilk yılı olmasına dikkat edilmiştir. Daha önceki yıllarda BİLSEM'e kayıt olmuş 3. ve 4. sınıf destek eğitim programı öğrencileri yeni kayıt olmadıkları için bu araştırmanın dışında tutulmuştur.

Araştırmanın çalışma grubunu Şekil 1'de görüldüğü gibi 97 destek eğitim programı, 41 proje programı olmak üzere toplam 138 BİLSEM öğrencisi oluşturmaktadır.

Araştırmaya Katılan Öğrenci Sayıları

Şekil 1

Araştırmaya katılan öğrenci sayıları

Araştırmanın çalışma grubuna ait demografik bilgiler cinsiyet, sınıf seviyesi ve devam ettiği okul türü olarak Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Çalışma grubuna ait demografik bilgiler

Bilsem Programı	Sınıf Seviyesi	Öğrenci Sayısı		Okul Türü		Toplam
		Kız	Erkek	Devlet	Özel	
Destek Eğitim Programı	2	2	11	9	4	13
	3	15	25	28	12	40
	4	14	30	38	6	44
	Toplam	31	66	75	22	97
Proje Programı	9	6	5	7	4	11
	10	4	3	4	3	7
	11	7	6	9	4	13
	12	4	6	6	4	10
Toplam		21	20	26	15	41
Genel Toplam		52	86	101	37	138

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 13’ü (%9.4) 2. sınıf, 40’ı (%29) 3. sınıf, 44’ü (%32) 4. sınıf, 11’i (%8) 9. sınıf, 7’si (%5) 10. sınıf, 13’ü (%9.4) 11. sınıf ve 10’u (%7) 12. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Programları açısından bakıldığında ise araştırmaya katılan öğrencilerin 97’si (%70) destek eğitim programına, 41’i (%30) proje programına devam etmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencileri cinsiyetleri bakımından incelediğimizde ise öğrencilerin 52’si (%38) kız, 86’sı (%62) erkeklerden oluşmaktadır. Programları özelinde ise destek eğitim programı öğrencilerinin 66’sı (%68) erkek, 31’i (%32) kız; proje programı öğrencilerinin ise 20’si (%49) erkek, 21’i (%51) ise kız öğrenciden oluşmaktadır. Ayrıca öğrencilerin 101’i (%73) devlet okulunda eğitim görmekte iken 37’si (%27) özel okulda eğitim görmektedir. Programları açısından devlet ve özel okul oranlarına bakıldığında ise destek eğitim programı öğrencilerinin 75’i (%77) devlet okulunda, 22’si (%23) özel okulda; proje program öğrencilerinin 26’sı (%63) devlet okulunda, 15’i (%36) özel okulda eğitimlerine devam etmektedir.

2.2. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, Orta Karadeniz Bölgesi’nde yer alan bir Bilim ve Sanat Merkezine devam eden destek eğitim programı ve proje programı öğrencileri ile yüz yüze olacak şekilde veri toplama aracı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler iki bölümden oluşan veri toplama aracı ile toplanmıştır. Birinci bölümde cinsiyet, program, sınıf

seviyesi ve okul türünden oluşan kişisel bilgiler; ikinci bölümde ise metafor cümlesi yer almaktadır. Araştırma verileri öğrencilerin 'BİLSEM gibidir çünkü' cümlesine verdikleri yanıtlarla elde edilmiştir. Veriler toplanırken, araştırmacılar tarafından öğrencilere bilgilendirmeler yapılmıştır. Veri toplama sürecinin öğrencilerin yaş özellikleri düşünülerek ortalama 20 dakika sürmesi planlanmış ve bu süreye uyulmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim alan destek ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM algılarını belirlemek için yapılan bu araştırmada, katılımcı öğrencilerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Bu analiz tekniğinin temel amacı, toplanan verileri açıklayıcı kavramlara ve ilişkilere ulaştırmaktır. İçerik analizi, benzer verileri belirli kavramlar ve temalar altında bir araya getirme, bu verileri anlaysırlı bir düzen içinde organize etme ve yorumlama sürecini içermektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Araştırmada elde edilen veriler Saban (2009) tarafından belirtilen ve beş aşamadan oluşan veri analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu aşamalar: 1. Kodlama ve ayıklama, 2. Örnek metafor imgesi derleme, 3. Kategori geliştirme aşaması, 4. Geçerlik ve güvenilirliği sağlama, 5. Metaforları nicel verilerle aktarma aşaması şeklindedir. Birinci aşama olan kodlama ve ayıklama aşamasında 138 öğrencinin ürettiği metaforlar sıralanarak geçici bir liste oluşturulmuştur. Bu listede öğrencilerin oluşturdukları metaforlar ve bu metaforları açıklayan cümleler tek tek incelenerek belirgin ve anlamlı cümleler kurup kuramadıkları incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda her bir metaforun ve açıklayıcı cümlelerin geçerli sayıldığı görülmüştür. İkinci aşama olan örnek metafor imgesi derleme aşamasında öğrenci kağıtları tekrar gözden geçirilmiş, anlamlı ilişki bakımından incelenmiştir. İnceleme sonucunda toplam 54 metafor alfabetik bir şekilde sıralanıp, kodlanmıştır. Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin kağıtları "Ö1, Ö2, Ö3..." şeklinde kodlanmıştır. Üçüncü aşama olan kategori geliştirme aşamasında ise oluşturulan metaforlar; metaforun konusu, kaynağı olma ve konusu ile kaynağı arasındaki durumu dikkate alınarak analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda destek eğitim programı ve proje programı öğrencilerinin oluşturdukları metaforlar dörder kategori altında toplanmıştır. Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşamasında; metaforların bulunduğu kategoriyi temsil edip etmediğini onaylamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Başvuru sonucunda uzman görüşünden elde edilen değerlendirme ile araştırmacılar tarafından yapılan değerlendirmeler karşılaştırılmıştır. Araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}} \times 100$) ile hesaplanmıştır. Yapılan nitel çalışmalarda, araştırmacı ve uzman değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda aristenilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2008). Bu araştırmada da yapılan hesaplama göre güvenilirlik ($54/58 \times 100$) %93 olarak bulunmuştur. Ayrıca araştırmanın bulgular kısmında tablolardan yararlanılmış ve öğrencilere ait cümlelere yer verilerek güvenilirliğin artırılması amaçlanmıştır. Son aşamada ise veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Oluşturulan metaforların ve kategorilerin frekansları belirlenerek yüzdeleri hesaplanmıştır. Bu verilere bulgular kısmında tablo şeklinde yer verilmiştir.

2.4. Araştırmanın Etik İzni

Bu çalışmada araştırma etiği ilkelerine dikkat edilmiş olup gerekli etik kurul izinleri alınmıştır. Araştırmaya ilişkin etik kurul izni Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 27.10.2023 tarih ve 2023-854 sayılı kararı ile alınmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde destek ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM’e yönelik ürettikleri metaforlar, bu metafordan oluşturulan kategoriler, metaforların benzer ve farklı yönleri öğrencilerin örnek cümleleriyle sunulmuştur.

Araştırmanın birinci alt problemi “Bilsem destek eğitim programı öğrencilerinin BİLSEM’e ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?” sorusuna ait bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Destek eğitim programı öğrencilerinin BİLSEM’e ilişkin ürettikleri metaforlar

	Metafor	f	%		Metafor	f	%
1	eğlence	18	18,5	15	öğretmen	2	2
2	okul	13	13,4	16	macera parkuru	1	1
3	kitap	9	9,2	17	kütüphane	1	1
4	bilgi	8	8,2	18	sıkıcılıktan kurtuluş	1	1
5	zekâ küpü	6	6,1	19	oyun parkı	1	1
6	ev	6	6,1	20	nar	1	1
7	özel okul	5	5,1	21	ağaç	1	1
8	uzay	3	3	22	sihirli kutu	1	1
9	beyin	3	3	23	kumbara	1	1
10	dünya	3	3	24	sandık	1	1
11	eğitim merkezi	2	2	25	evren	1	1
12	özel kurs	2	2	26	fen dersi	1	1
13	hayal	2	2	27	eğlence parkuru	1	1
14	tatlı yemek	2	2	28	öğrenmek	1	1

Tablo 2 incelendiğinde 97 destek eğitim programı öğrencisinin 28 metafor ürettiği görülmektedir. Oluşturulan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforlar eğlence (18), okul (13), kitap (9), bilgi (8), zekâ küpü (6), ev (6), özel okul (5), uzay (3), beyin (3), dünya (3), eğitim merkezi (2), özel kurs (2), hayal (2), tatlı yemek (2) ve öğretmen (2)’dir. Diğer metaforlar sadece bir kez kullanılmıştır.

Destek eğitim programı öğrencilerinin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından kategoriler altında toplanmıştır. Bu kategorilere ait bilgiler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Destek eğitim programı öğrencilerinin BİLSEM’e ilişkin ürettikleri metaforlara ait kategoriler

Kategori Adı	Metafor	f	%
Eğitim Yönüyle BİLSEM	okul (13)	44	45,3
	kitap (9)		
	bilgi (8)		
	özel okul (5)		
	öğretmen (2)		
	eğitim merkezi (2)		
	özel kurs (2)		
	kütüphane (1)		
	öğrenmek (1)		
Eğlenceli Yönüyle BİLSEM	fen dersi (1)	29	29,8
	eğlence (18)		
	ev (6)		
	tatlı yemek (2)		
	sıkıcılıktan kurtuluş (1)		
	eğlence parkuru (1)		
	oyun parkı (1)		

Keşfedici Yönüyle BİLSEM	zekâ küpü (6) beyin (3) hayal (2) macera parkuru (1) sihirli kutu (1) sandık (1) kumbara (1)	15	15,4
Doğa Yönüyle BİLSEM	uzay (3) dünya (3) evren (1) nar (1) ağaç (1)	9	9,2
	Toplam	97	100

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan destek eğitim programı öğrencilerinin BİLSEM’e ilişkin ürettikleri metaforların dört kategori altında toplandığı görülmüştür. Bu kategoriler Eğitim Yönüyle BİLSEM, Eğlenceli Yönüyle BİLSEM, Keşfedici Yönüyle BİLSEM ve Doğa Yönüyle BİLSEM’dir.

Kategorilerin frekansları ve yüzdelikleri incelendiğinde %45,3 (f: 44) ile Eğitim Yönüyle BİLSEM en fazla metafor üretilen kategori olmuştur. Eğitim Yönüyle BİLSEM kategorisi incelendiğinde öğrencilerin bu kategori içerisinde oluşturdukları metaforları açıklayıcı örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir.

Ö3: Bilsem bilgi gibidir çünkü burada bize yeni şeyler öğretecekler.

Ö7: Bilsem kitap gibidir çünkü içerisinde bilmediğimiz çok bilgi vardır.

Ö21: Bilsem özel kurs gibidir çünkü oraya sadece sınavını geçenler girebiliyor.

Ö40: Bilsem okul gibidir çünkü içerisinde okul gibi dersler vardır.

Ö71: Bilsem okul gibidir çünkü çalışıyoruz, öğreniyoruz, gayret gösteriyoruz, yeni şeyler öğrenip paylaşıyoruz.

Ö88: Bilsem eğitim merkezi gibidir çünkü burada araştırma yapıldığını düşünüyorum.

Ö90: Bilsem öğretmen gibidir çünkü öğrenemediğim şeyleri ondan öğrenebilirim.

En yüksek yüzdeye sahip ikinci kategori ise %29,8 (f: 29) ile Eğlence Mekanı Yönüyle BİLSEM kategorisidir. Açıklayıcı cümleleri eğlence içerikli olduğu için ev metaforunda bu kategoride değerlendirilmiştir. Öğrencilerin bu kategori içerisinde oluşturdukları metaforları açıklayıcı örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir.

Ö15: Bilsem eğlence gibidir çünkü orada ödev yapmayız.

Ö32: Bilsem eğlence gibidir çünkü içerisinde bir sürü birbirinden güzel aktiviteler vardır.

Ö44: Bilsem eğlence gibidir çünkü eğlenceli etkinlikler yapacağız.

Ö47: Bilsem sıkıcılıktan kurtuluş gibidir çünkü okuldaki programlardan sonra bilsem programları beni sıkılmaktan kurtarıyor.

Ö50: Bilsem ev gibidir çünkü evde nasıl bana iyi davranıyorlarsa bilsemde de bana iyi davranıyorlar, bu beni çok mutlu ediyor ve eğlendiriyor.

Ö67: Bilsem ev gibidir çünkü bilsemdeyken sanki evimde eğleniyormuş gibi hissediyorum.

Ö83: *Bilsem eğlence parkuru gibidir çünkü dersler çok eğlenceli ve teneffüslerde arkadaşlarımla oynuyorum.*

Ö89: *Bilsem tatlı yemek gibidir çünkü ağızımızda bıraktığı tat insanı çok eğlendirir.*

Üçüncü sırada %15,4 (f: 15) ile Keşfedici Yönüyle BİLSEM kategorisi incelendiğinde öğrencilerin bu kategori içerisinde oluşturdukları metaforları açıklayıcı örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir.

Ö12: *Bilsem macera parkuru gibidir çünkü çok eğlenceli en çok burada macera yaşayıp beynimi keşfedebilirim.*

Ö11: *Bilsem beyine benzer; çünkü içerisinde bir sürü akıllı çocuk vardır.*

Ö65: *Bilsem sihirli kutu gibidir çünkü içinden her şey çıkabilir.*

Son sırada ise %9,2 (f: 9) oranıyla yer alan Doğa Yönüyle BİLSEM kategorisi yer almaktadır. Öğrencilerin bu kategori içerisinde oluşturdukları metaforları açıklayıcı örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir.

Ö20: *Bilsem dünya gibidir bütün sınıflar hayat, eğlence ve bilgi doludur.*

Ö55: *Bilsem evren gibidir çünkü içerisinde birçok oda var.*

Ö78: *Bilsem uzay gibidir çünkü ilerledikçe daha güzel şeyler olacağını düşünüyorum.*

Ö85: *Bilsem uzay gibidir çünkü bilim ile ilgili şeyler öğreniyoruz.*

Araştırmanın ikinci alt problemi “Bilsem proje programı öğrencilerinin BİLSEM’e ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?” sorusuna ait bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Proje programı öğrencilerinin BİLSEM’e ilişkin ürettikleri metaforlar

	Metafor	f	%		Metafor	f	%
1	aile	7	17	14	kütüphane	1	2,4
2	pusula	3	7,3	15	müzik	1	2,4
3	deniz	3	7,3	16	okulun zevkli hali	1	2,4
4	rahatlama yeri	3	4,8	17	sertifika	1	2,4
5	doğa	2	4,8	18	terapi merkezi	1	2,4
6	roman	2	4,8	19	üslü sayılar	1	2,4
7	yuva	2	4,8	20	eğitim merkezi	1	2,4
8	gökyüzü	2	4,8	21	ceviz	1	2,4
9	enstrüman	1	2,4	22	dost	1	2,4
10	güvenli mekan	1	2,4	23	aktivite	1	2,4
11	kafe	1	2,4	24	avcı	1	2,4
12	kaliteli ortam	1	2,4	25	ceviz	1	2,4
13	kum	1	2,4	26	dinlenme tesisi	1	2,4

Tablo 4 incelendiğinde 41 proje programı öğrencisinin 26 metafor ürettiği görülmektedir. Oluşturulan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforlar aile (7), pusula (3), deniz (3), rahatlama yeri (3), doğa (2), roman (2), yuva (2), gökyüzü (2) ’dür. Diğer metaforlar sadece bir kez kullanılmıştır.

Proje programı öğrencilerinin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından kategoriler altında toplanmıştır. Bu kategorilere ait bilgiler Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Proje programı öğrencilerinin BİLSEM'e ilişkin ürettikleri metaforlara ait kategoriler

Kategori Adı	Metafor	f	%
Rehber ve Destek Yönüyle BİLSEM	aile (7) pusula (3) yuva (2) dost (1)	13	31,7
Doğa ve Çevre Yönüyle BİLSEM	deniz (3) gökyüzü (2) doğa (2) kum (1) ceviz (1) çiftçi (1) avcı (1)	11	26,8
Eğitim Yönüyle BİLSEM	roman (2) kütüphane (1) aktivite (1) sertifika (1) üslû sayılar (1) eğitim merkezi (1) müzik (1) enstrüman (1)	9	21,9
Mekân Yönüyle BİLSEM	rahatlama yeri (3) güvenli bir mekan (1) kafe (1) kaliteli bir ortam (1) dinlenme tesisi (1) okulun zevkli hali (1)	8	19,5
	Toplam	41	100

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan proje programı öğrencilerinin BİLSEM'e ilişkin ürettikleri metaforların dört kategori altında toplandığı görülmüştür. Bu kategoriler Rehber ve Destek Yönüyle BİLSEM, Doğa ve Çevre Yönüyle BİLSEM, Mekân Yönüyle BİLSEM ve Eğitim Yönüyle BİLSEM kategorileridir.

Kategorilerin frekansları ve yüzdeleri incelendiğinde %31,7 (f: 13) ile Rehber ve Destek Yönüyle BİLSEM en fazla metafor üretilen kategori olmuştur. Öğrencilerin bu kategori içerisinde oluşturdukları metaforları açıklayıcı örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir.

Ö101: Bilsem yuva gibidir çünkü beni sanki ailemiş gibi hissettirir. Bunun sebebi içindeki insanlar tabi ki. Ders alırken sohbet havasında arkadaşım ile ailemle konuşur gibi öğreniyorum.

Ö102: Bilsem pusula gibidir çünkü herkese istedikleri ve yetenekleri olduğu dallarda eğitim verilir.

Ö107: Bilsem aile gibidir çünkü dersler aile samimiyetiyle işlenir.

Ö108: Bilsem yuva gibidir çünkü en sevdiğim yerdir.

Ö127: Bilsem aile gibidir çünkü bazen konuşmaya gerek olmadan gözlerinden anlarlar ruh halini.

Ö128: Bilsem pusula gibidir çünkü size her zaman doğru yönü buldurur.

Ö130: Bilsem aile gibidir çünkü bizi olgunlaştırır.

Ö133: Bilsem aile gibidir çünkü yeteneklerimizi keşfetmemize yol gösterir.

İkinci sırada %26,8 (f:11) ile Doğa ve Çevre Yönüyle BİLSEM kategorisi bulunmaktadır. Öğrencilerin bu kategori içerisinde oluşturdukları metaforları açıklayıcı örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir.

Ö98: Bilsem gökyüzü gibidir çünkü bilimin ışığında özgür bir çalışma ve sosyalleşme ortamı sunar.

Ö110: Bilsem doğa gibidir çünkü hayatın devamlılığını sağlar.

Ö123: Bilsem deniz gibidir çünkü nereye sürükleyeceğini ve sürüklediği yerde nasıl fırsatlarla karşılaşacağını kestiremezsin.

Ö131: Bilsem çiftçi gibidir çünkü aynı bir çiftçinin ürün elde etmek için tarım yapması gibi sizi büyütüp size baktıktan sonra bir şeyler üretmenizi istiyor.

Tablo 5'te üçüncü sırada %21,9 (f: 9) ile Eğitim Yönüyle BİLSEM kategorisi gelmektedir. Bu kategoriye ait öğrencilerin oluşturdukları metaforları açıklayıcı örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir.

Ö105: Bilsem fantastik bir romanı okumak gibidir çünkü bilsem de özel eğitim kapsamındaki çocuklar ve gençlere aldıkları eğitimle ufuklarını olabildiğince genişletmeyi amaçlıyor ve buda herkesin okuyup aklında farklı bir resim, farklı bir ortam, farklı tip insanları canlandırdığı bir romana benzer.

Ö120: Bilsem üslû sayılar gibidir çünkü burada öğrendiğiniz bilgiler sizin gelişiminizi katlanarak arttırır.

Ö132: Bilsem eğitim merkezi gibidir çünkü eğitim asıl olması gerektiği gibi eğitim veriliyor.

Ö137: Bilsem müzik gibidir çünkü öğrenirken rahatlatır.

Dördüncü sırada %19,5 (f: 8) ile Mekân Yönüyle BİLSEM kategorisi incelendiğinde öğrencilerin bu kategori içerisinde oluşturdukları metaforları açıklayıcı örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir.

Ö109: Bilsem rahatlama yeri gibidir çünkü durur, dinlenir, bir nefes alırsın.

Ö121: Bilsem kafe gibidir çünkü arkadaşlarıyla konuşuyorsun keyifli ve faydalı sohbetler oluyor genelde. Öğretmenler de düşüncelerini zenginleştirip ufku genişletiyorlar.

Ö135: Bilsem dinlenme tesisi gibidir çünkü hayatımdaki koşturmacanın arasında 1 gün, 3 saat bana hayata ara vermişim gibi hissettiriyor. Kaliteli, rahatlatıcı, mutlu 3 saat geçirdiğim için.

Ö138: Bilsem kaliteli bir ortam gibidir çünkü buradaki sohbeti başka yerde bulamazsın.

Araştırmanın üçüncü alt problemi Destek ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM'e ilişkin sahip oldukları metaforların benzer yönleri nelerdir? sorusuna ait bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Destek ve proje programı öğrencilerinin ürettikleri benzer metaforlar

Destek Eğitim Programı		Proje Programı	
Metafor	f	Metafor	f
kitap	9	roman	2
ev	6	yuva	2
nar	1	ceviz	1
kütüphane	1	kütüphane	1
eğitim merkezi	2	eğitim merkezi	1

Tablo 6 incelendiğinde iki programın öğrencilerinin ürettiği metaforlarda benzerliklere rastlanmıştır. Destek eğitim programı öğrencileri kitap (6) metaforunu üretirken proje programı öğrencileri benzer roman (2) metaforunu üretmiştir. Aynı şekilde destek eğitim programı öğrencileri ev (6) metaforunu üretirken proje programı öğrencileri benzer yuva (2) metaforunu üretmiştir. Bir benzerlikte nar ve ceviz metaforlarında dikkat çekmektedir. İki programın öğrencileri de

BİLSEM’i kabuğu çıkarılan bir meyveye benzetmiştir. Eğitim merkezi ve kütüphane metaforları da benzer kullanılan metaforlar olarak tabloda yer almıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Destek ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM’e ilişkin sahip oldukları metaforların farklı yönleri nelerdir?” sorusuna ait bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Destek ve proje programı öğrencilerinin ürettikleri farklı metaforlar

Destek eğitim programı		Proje Programı	
Metafor	f	Metafor	f
okul	18	rahatlama yeri	3
özel okul	5	terapi merkezi	1
özel kurs	2	dinlenme tesisi	1
eğlence	18	aile	7
Macera/eğlence parkuru	2	güvenli mekan	1

Tablo 7 incelendiğinde iki programın öğrencilerinin ürettiği metaforlarda benzerlikler gibi farklılıklara da rastlanmıştır. Destek eğitim programı öğrencileri BİLSEM için okul (18), özel okul (5), özel kurs (2) metaforları üretirken, proje programı öğrencileri BİLSEM için rahatlama yeri (3), terapi merkezi (1), dinlenme tesisi (1) gibi metaforlar üretmiştir. Aynı şekilde destek eğitim programı öğrencileri BİLSEM için eğlence (18), macera parkuru (1), eğlence parkuru (1) metaforları üretirken, proje programı öğrencileri BİLSEM için aile (7), güvenli mekan (1) metaforları üretmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin BİLSEM’e ilişkin algıları metaforlar yoluyla incelenmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin ürettikleri metaforlardan yola çıkılarak elde edilen bulgular incelendiğinde 97 destek eğitim programı öğrencisi tarafından 28 metafor, 41 proje programı öğrenci tarafından 26 metafor üretildiği görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin BİLSEM’e yönelik olumsuz metafor ürettiklerine rastlanmamıştır. Bu durum, özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM’e ilişkin genel algılarının olumlu yönde olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin olumsuz metafor üretmemeleri BİLSEM’den beklentilerinin büyük ölçüde karşılandığını düşündürmektedir. İlgili alanyazında Tümen (2019) tarafından BİLSEM öğrencileri ile yapılan çalışmanın sonuçlarında öğrencilerin tutumlarının olumlu yönde olduğu, Torunoğlu (2023) tarafından yapılan çalışmanın öğrencilerle ilgili olan bölümünde ise BİLSEM’in beklentileri karşıladığı yönünde bu çalışmayla benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

BİLSEM’e ilişkin en fazla üretilen metaforlar destek eğitim programı öğrencileri tarafından *eğlence, okul, kitap, bilgi* olurken; proje programı öğrencileri tarafından ise *aile, pusula, deniz, rahatlama yeri* en fazla üretilen metaforlar olarak dikkat çekmektedir. Aslan ve Doğan (2016) tarafından yapılan çalışmada özel yetenekli öğrencilerin devam ettikleri okulları ile BİLSEM’e ilişkin metaforları karşılaştırdıklarında öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezini rahatlatıcı, düşünmeyi geliştirici, sevilen ve eğlenceli olarak ifade ettikleri metaforlar ürettikleri tespit edilmiştir. Benzer şekilde Kunt ve Tortop’un (2013) çalışmasında da öğrencilerin BİLSEM için benzer metaforlar ürettikleri görülmektedir. Çalışmada öğrenciler BİLSEM için eğlence merkezi, okul, park, ev gibi metaforlar üretirken, BİLSEM’i yetenek ve ilgi gelişimlerine katkı sağlayan, kendilerini daha rahat, iyi hissettikleri ve daha özgür oldukları bir yer şeklinde algıladıkları sonucuna varılmıştır. Bu çalışmaların bulgu ve sonuçları incelendiğinde araştırmamızın bulgu ve sonuçlarıyla paralellik gösterdiği görülmektedir. Öğrencilerin BİLSEM’e ilişkin olumlu algıları farklı çalışmalarda benzer sonuçlarla ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmada destek eğitim programı öğrencileri tarafından üretilen metaforlar ortak özellikleri bakımından dört ayrı kategoride ele alınmıştır. Öğrencilerin BİLSEM'i farklı kavramsal kategorilerde nasıl algıladıkları eğitim, eğlence, keşfedici ve doğa gibi ana temalar etrafında yoğunlaşmaktadır. Bu kategoriler, öğrencilerin BİLSEM'i sadece bir öğrenme ortamı olarak değil, aynı zamanda bir eğlence merkezi, keşif alanı ve doğayla iç içe bir mekân olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Proje programı öğrencilerinin algıları ise rehber ve destek, doğa ve çevre, eğitim ve mekân ana temaları etrafında yoğunlaşmaktadır. Bu kategoriler öğrencilerin BİLSEM'i rahatladıkları, güven duydukları, aile sıcaklığında, doğru yolu bulmalarına yardımcı olan bir ortam olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Su, Sağlam ve Mutlu (2017) araştırmasında, öğrencilerin BİLSEM ve okul kavramlarına yönelik ürettikleri metaforlar incelenmiştir. Araştırmanın bulguları, öğrencilerin BİLSEM'i ev, beyin, aile gibi olumlu metaforlarla ifade ettiklerini göstermektedir. Ayrıca mutluluk verici, eğlenceli, bilgi verici öğrenme ortamı olarak benzer kavramsal kategoriler oluşturulduğu görülmüştür. Epçaçan, Pesen & Üzümlü'nün (2020) çalışmalarında da öğrencilerin yine benzer metaforlar ürettikleri ve benzer kavramsal kategoriler oluşturulduğu görülmektedir. Öğrenciler BİLSEM'i ikinci evim, eğlence merkezi, eğitim yuvası, faydalı kitap, huzur ve güven ortamı, eğlence ve mutluluk ortamı, gelişim ve uygulama ortamı gibi metaforlar kullanarak ifade etmişlerdir. Aynı çalışmada özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM'e yönelik algıları incelendiğinde tamamen olumlu metaforlar ürettikleri görülürken, okul ile ilgili olumlu metaforların yanında olumsuz metaforların da üretildiği görülmüştür.

BİLSEM'ler çeşitli ürünleri ve üretimleri hayata geçirmek için özgün, proje bazlı, disiplinler arası, zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış eğitim yaklaşımlarıyla öğrencilerin yeteneklerine uygun eğitim programları sunmakta ve çeşitli eğitim faaliyetleri düzenlemektedir (Sağlam, Erbasan & Çiftçi, 2022). Epçaçan ve Oral'ın (2019) yapmış oldukları araştırma sonucunda BİLSEM'in öğrencilerin bilişsel ve kişisel gelişimlerine katkı sağladığı, yetenekleri açısından kendilerini geliştirme fırsatı buldukları için de okuldan çok farklı olduğu görüşünü ortaya koymuştur. Benzer şekilde Nacaroglu ve Mutlu'nun (2020) araştırmasında, BİLSEM' de ortaya konulan proje çalışmalarının öğrenciler tarafından problemlerin çözümünde, öğrenme süreçlerinde, kendilerini geliştirmede önemli olduğuna ve mutluluk sağladığına yönelik sonuçlar tespit edilmiştir. Bu çalışmada da bu iki çalışmayı destekler nitelikte veriler elde edilmiştir. Bulgular sonucunda öğrencilerin BİLSEM'i yalnızca bir kurum olarak değil aynı zamanda öğrencilere rehberlik yapan, yeteneklerini keşfetmelerini sağlayan bir mekân olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin BİLSEM'i ufuklarını olabildiğince genişletmeyi amaçlayan, herkese istedikleri ve yetenekleri olduğu alanlarda eğitim verilen, her zaman doğru yolu bulmaları için yönlendirilen bir kurum olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada destek eğitim ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM algıları arasında benzerlikler ve farklılıklar da belirlenmiştir. Her iki öğrenci grubu da BİLSEM' i kitap, roman, ev, kütüphane, eğitim merkezi gibi benzer metaforlarla tanımlamışlardır. Ancak destek eğitim programı öğrencileri daha çok okul, özel okul, kurs gibi geleneksel eğitim kavramlarıyla ifade ederken, proje programı öğrencileri rahatlatma yeri, terapi merkezi, dinlenme tesisi gibi daha özgün ve rahatlatıcı metaforlarla ifade etmişlerdir. Öğrencilere BİLSEM'de geleneksel eğitim programlarından farklı olarak bireysel potansiyellerine uygun olarak hazırlanmış zenginleştirilmiş eğitim programlarıyla daha rahat bir öğrenme ortamı sunulmaktadır. Destek eğitim programı öğrencileri BİLSEM'i eğlence, macera olarak algılarken, proje programı öğrencileri BİLSEM'i güvenilir bir aile ortamı olarak değerlendirmektedir. Destek eğitim programı öğrencileri BİLSEM'e yeni başladıkları için keşfedilecek yeni bir ortam gibi görürken; proje programı öğrencileri uzun süredir BİLSEM'i deneyimleme fırsatı buldukları için kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşmış ve bu alanda proje programı eğitimlerine devam etmektedirler. Öğrenciler tanıdıkları arkadaşları ve öğretmenleri sayesinde kendilerini daha güvende

hissetmektedirler. Benzer şekilde Nacaroğlu ve Arslan'ın (2019) araştırmasına göre, BİLSEM'lerdeki proje sürecinde öğretmenlerin ve arkadaşların sürekli destek oldukları, motive edici sıcak davranışlar sergiledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Özarslan, Çetin ve Yıldırım (2017) ise çalışmasında BİLSEM proje öğrencilerinin velilerinin öğrencilerinin mutlu, özgür ve heyecanlı hissettiklerini ayrıca bu süreçten keyif aldıklarını belirtmişlerdir.

Öğrenciler BİLSEM'e yalnızca keyifli vakit geçirebilecekleri ya da eğlenebilecekleri bir ortam olarak değil, BİLSEM'i aynı zamanda yeteneklerini keşfedebilecekleri ve geliştirebilecekleri bir ortam olarak da değerlendirmektedirler. Özel yetenekli öğrencilerin birden fazla kurumda olmaları ve kurumlardaki farklı öğretmenlerden ders almaları kavramayı pekiştirmeleri, yetenekleri doğrultusunda belli alanlarda zamanla uzmanlaşma fırsatlarının bulunması ve başarı odaklı bir yaşam planlanmasında bu öğrencilerin avantajlı oldukları görülmektedir (Bahçeci & Epçaçan, 2020). Özel yetenekli öğrencilerin sağlıklı yetişkinler olabilmeleri için erken yaşta tanılanabilmeleri, yetenekleri doğrultusunda uygun eğitim alabilmeleri, duygusal ihtiyaçları için desteklenmeleri bu öğrencilerin gelecekleri açısından oldukça önem taşımaktadır (Dakhlallah & Ahmad, 2022; Eren, Çete, Avcil & Baykara, 2018). Ülkemizde hizmet veren BİLSEM'ler gelecekte bilim ve sanatta ülkemize öncülük edecek bireyleri yetiştirmeyi hedeflemektedir (Tonbul & Çiğdem, 2020). BİLSEM'ler özel yetenekli öğrencilerin ilgi alanlarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak, onlara akademik ve sosyal alanlarda destek olmaktadır. BİLSEM öğrencilerinin algıları, BİLSEM'e devam ettikleri süreç boyunca deneyimlerinden, sosyal ve akademik süreçlerinden etkilenecek değişmektedir.

5. Öneriler

Bu araştırma destek eğitim ve proje programı öğrencilerinin BİLSEM'e yönelik algılarını belirlemek amacıyla metafor analizi ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında, aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi önerilmektedir:

Çalışmanın bulgularına dayanarak, öğrencilerin BİLSEM'i farklı yönleriyle nasıl algıladıklarını daha derinlemesine inceleyen araştırmalara odaklanılabilir. Öğrencilerin bu algıları nasıl oluşturduklarına dair derinlemesine görüşmeler ve odak grup çalışmaları yapılabilir. Öğrencilerin BİLSEM'i eğlence, rehberlik, eğitim, doğa gibi farklı kategorilerde algılamaları, programın çeşitli yönlerini vurguladığını göstermektedir. Bu sebeple, programın içeriğinin bu farklı algıları kapsayacak şekilde geliştirilmesi önerilmektedir. Örneğin, öğrencilerin BİLSEM'i bir "rahatlama yeri" olarak algılamaları, program içinde sağlanan destek ve rahatlatıcı unsurların artırılmasına yönelik düzenlemeler gerektirebilir. Çalışma, BİLSEM'in öğrenciler tarafından nasıl algılandığına dair önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Bu nedenle bu metaforların eğitim süreçlerine ve öğrenci motivasyonuna olan etkilerini değerlendirmek üzere öğretmen ve yöneticilere yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Öğretmenler ve yöneticiler, öğrencilerin BİLSEM ile ilgili metaforlarına daha fazla dikkat ederek, öğrenci merkezli eğitim stratejilerini geliştirebilirler. Bu nokta da rehberlik servislerinin etkinliği artırılabilir. Bu öneriler, özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM algılarına yönelik metafor çalışmalarını derinleştirmek ve eğitim uygulamalarına daha etkili bir şekilde entegre etmek için ileriye dönük araştırmalara rehberlik etmek amacıyla yapılmıştır.

ETİK BEYAN

"Bilsem Öğrencilerinin Bilsem'e İlişkin Metaforik Algıları" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 27.10.2023 tarih ve 2023-854 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.

Kaynakça

- Afat, N., & Konik, A. K. (2018). Üstün zekâlı çocuğu olan ebeveynlerin farkındalıkları: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(220), 79-104.
- Akarsu, Ö., & Mutlu, B. (2017). Üstün yetenekli çocukları anlamak: Çocukların sosyal ve duygusal sorunları. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 112-116.
- Alexopoulou, A., Batsou, A., & Drigas, A. (2019). Resilience and academic underachievement in gifted students: causes, consequences and strategic methods of prevention and intervention. *International Journal of Online & Biomedical Engineering*, 15(14), 78-86.
- Altındış, Z. T. (2016). BİLSEM öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik metaforik algıları. *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 576-603.
- Aslan, H., & Doğan, Ü. (2016). Üstün yetenekli öğrencilerin devam ettikleri okulları ile Bilim ve Sanat Merkezine ilişkin metaforik algıları: karşılaştırmalı durum çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 335-350.
- Bahçeci, F., & Epçaçan, U. (2020). Özel yetenekli öğrenciler için bir bilmece: birden fazla eğitim kurumunda olmak. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(17), 23-38.
- Barış, N., & Ecevit, T. (2019). Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde STEM uygulamaları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 13(1), 217-233.
- Bayar, S., Arslan, D., & Avcı, G. (2020). Özel eğitim öğretmen adaylarının üstün zekâ kavramına yönelik algısı. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(3), 232-253.
- Bıçakcı, M., & Baloğlu, M. (2020). Üstün zekâlılarda beklenmedik düşük başarı (BDB): özellikler, etken faktörler ve müdahale. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 22(3), 771-798.
- Bolat, H. (2020). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin bilim ve sanat merkezindeki ve okuldaki sosyal bilgiler dersine yönelik metaforik algıları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 1135-1144.
- Çetin, A. (2023). Üstün yetenekli çocukların özellikleri hakkındaki görüşler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 77-88.
- Çetin, K. A., & Çetin, N. (2024). Özel yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin veli görüşleri. *Ulusal Eğitim, Toplum ve Dünya Dergisi*, 1(1), 1-19.
- Çiloğlu, S., & Kılıç, D. B. (2022). Bilim ve Sanat Merkezleri'nde (BİLSEM) öğrenim görmekte olan müzik birimi öğrencilerinin yaşadıkları sorunların incelenmesi. O. Zahal & H. Taş (Edt.), *Eğitimde güncel araştırmalar* (ss. 131-142). Gece Kitaplığı.
- Dakhlallah, N. M., & Ahmad, J. A. S. (2022). Social and emotional characteristics of gifted children. *Journal of Positive School Psychology*, 6(8), 728-740.
- Demirkaya, H., Ünal, O., & Bozan, İ. (2021). Ebeveynlerinin bakış açısından üstün yetenekli çocuklar. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1671-1687

- Doğan, Ü., Koyuncu, M., & Doğan, A. (2020). Özel yetenekli çocukların ve ebeveynlerinin oyun kavramına yönelik metaforik algıları. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 265-281.
- Duruğa, M., & Doğan, Ü. (2021). Özel yetenekli öğrencilerin psikolojik danışmana ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (39), 92-103.
- Edmonds, W.A. ve Kennedy, T.D. (2017). *In an applied guide to research design: Quantitative, qualitative, and mixed method*. Sage.
- Epçaçan, U., & Behçet, O. (2019). Özel yetenekli öğrencilerin Bilem'deki öğretim uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 139-166.
- Epçaçan, U., Pesen, A., & Üzümlü, B. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin algıları üzerinden okul ve Bilim ve Sanat Merkezi. *Özel Eğitim Dergisi*, 21(2), 289-297.
- Eren, F., Ömerelli Çete, A., Avcil, S., & Baykara, B. (2018). Emotional and behavioral characteristics of gifted children and adolescents. *Psychiatry Investigation*, 55(2), 105-112.
- Girgin, D. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin desteklenmesi için gereken yeterlilikler: sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 19(74), 895-915.
- Görgülü, D. (2023). Sınıfında özel yetenekli öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin Bilim ve sanat Merkezlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Journal of Continuous Vocational Education and Training*, 6(1), 18-34.
- Hamza, E. A., Abo Mohamed, E., & Elsantil, Y. (2020). A systemic review based study of gifted and talented. *Talent Development & Excellence*, 12(2), 2888-2897.
- Kalfa, E., & Alkar, Ö. Y. (2019). Üstün yetenekli çocuk ve ergenlerde mükemmeliyetçilik, ruminasyon ve depresyon ilişkisi: Derleme çalışması. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 6(1), 1-13.
- Karasu, A., Bulduklu, B., Yılmaz, T., Güneşli, H., & Aydeniz, G. (2023). İlkokul öğretmenlerinin üstün zekâlı öğrencilere yönelik algıları. *Ases Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 30-38.
- Kaynar, H. (2023). *Özel yetenekli öğrencilerde disiplinlerarası öğretim yaklaşımına dayalı düşünme becerileri öğretiminin öğrencilerin akademik ve düşünme becerilerine etkisi* (Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi). Yök Tez Merkezi
- Kocabaş, G. (2022). *Özel yetenekli öğrencilerin temel fen kavramlarına ve fen dersi çalışmaya yönelik metaforik algıları: Alanya BİLSEM örneği* (Yüksek lisans tezi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi). Yök Tez Merkezi.
- Kocabıyık, O. O. (2016). Olgubilim ve gömülü kuram: bazı özellikler açısından karşılaştırma. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 55-56.
- Koç, İ. (2016). Üstün zekâlı ve üstün yetenekli öğrenci velilerinin Bilim ve Sanat Merkezi'yle ilgili görüşleri: Bir BİLSEM örneği. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 3(3), 1-10.
- Kunt, K., & Tortop, H. S. (2013). Türkiye'deki üstün yetenekli öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerine ilişkin metaforik algıları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 117-127.

- Kurnaz, A., & Ekici, S. G. (2020). BİLSEM tanılama sürecinde kullanılan zekâ testlerinin psikolojik danışmanların ve BİLSEM öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 5(10), 365-399.
- Lockhart, K., Meyer, M. S., & Crutchfield, K. (2022). A content analysis of selected state plans for gifted and talented education. *Journal of Advanced Academics*, 33(1), 3-42.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2013). *Üstün yetenekli bireyler strateji ve uygulama planı 2013-2017*. Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2021). *Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama kılavuzu*.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023a). *Bilim ve Sanat Merkezleri öğrenci tanılama ve yerleştirme kılavuzu*.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023b). *Milli eğitim istatistikleri*. MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024). *Bilim ve Sanat Merkezleri yönergesi*.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.)*. Sage Publications.
- Nacaroğlu, O., & Arslan, M. (2019). Bilim ve Sanat Merkezlerinde yürütülen proje çalışmalarına ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 15(3), 220-236.
- Nacaroğlu, O., & Mutlu, F. (2020). Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin proje kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 992-1007.
- Özarslan, M., Çetin, G., Yıldırım, O. B., & Salih, E. (2017). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrenci ailelerinin BİLSEM biyoloji proje çalışmaları hakkındaki görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1411-1436.
- Özsoy, Y. (2019). Ülkemizde özel yetenekli öğrenciler ve eğitimleri alanında faaliyet gösteren akademik dergilere genel bir bakış. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, (1), 40-53.
- Öztürk, S. A. (2020). Kaynaştırma eğitimine ilişkin sosyal bilgiler alanında yapılan çalışmaların incelenmesi. *Sosyal Bilgilerde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 70-89.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S.B. Demir, Çev. Ed.). Pegem Akademi.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55(55), 459-496.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Sağlam, A., Erbasan, Ö., & Çiftçi, S. (2022). BİLSEM sınıf öğretmenliği çerçeve programının yaratıcı düşünme becerileri bağlamında değerlendirilmesi. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 193-205.
- Sarı, H., Çevik, Ö., Özkan, H. İ., & Ünalmış, M. (2023). COVID-19 salgını sürecinde Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Special Education Journal: International*, 5(1), 130-149.
- Seyhan, H. G., & Okur, M. (2022). Üstün yetenekli öğrencilerde müfredat modelleri ve fen öğretimi. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 259-284.

- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2018). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Anı Yayıncılık.
- Stoeger, H., Balestrini, D. P., & Ziegler, A. (2018). International perspectives and trends in research on giftedness and talent development. In S. I. Pfeiffer, E. Shaunessy-Dedrick & M. Foley-Nicpon (Eds.), *APA handbook of giftedness and talent* (25-37). American Psychological Association.
- Su, Ş. (2021). Özel yetenekli öğrencilerin tarih dersine ilişkin algı düzeylerinin metaforlarla incelenmesi (BİLSEM örneği). *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 400-414.
- Su, Ş., Sağlam, A., & Mutlu, Y. (2017). Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin “BİLSEM” ve “okul” kavramlarına ilişkin algı düzeylerinin metaforlarla karşılaştırılması. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 4(3), 91-108.
- Tonbul, Y., & Çiğdem, F. A. (2020). Bilsem denetim rehberinin yasal belgeler ve alanyazın temelinde incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 36-62.
- Torunoğlu, H. (2023). *Bilim ve Sanat Merkezlerinde uygulanan programların öğrenci, veli ve öğretmen beklentilerine göre değerlendirilmesi* (Doktora tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi). Yök Tez Merkezi.
- Torunoğlu, H., Ünal, M., & Karabay, E. (2021). Bilim ve Sanat Merkezleri İngilizce öğretim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 278-292.
- Tümen, S. D. (2019). Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin öğrenmeye ilişkin tutumları: Bolu BİLSEM örneği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 257-267.
- Ünal, D., Erdoğan, D. G., & Demirhan, E. (2016). BİLSEM’nde öğrenim gören çocukların anne ve babalarının üstün yetenekli çocuk kavramına dair metaforik algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5, 266-274.
- Ünalan, S. (2022). *Özel yetenekli öğrencilerin koronavirüs ve pandemi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi: Alanya BİLSEM örneği* (Yüksek lisans tezi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi) Yök Tez Merkezi.
- Üstün, A., & Deniz, K. (2023). Özel yetenekli öğrencilerin rehberlik hizmetleri ve rehber öğretmene ilişkin algıları: Metafor çalışması. *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*, 9(110), 6527-6540.
- Vaivre-Douret, L. (2011). Developmental and cognitive characteristics of “high-level potentialities” (highly gifted) children. *International Journal of Pediatrics*, 2011(1), 420297.
- Yavuz, O. (2018). Özel yetenekli öğrencilerde internet ve oyun bağımlılığı ile algılanan sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(4), 281-296.
- Yerli, M. S. (2022). Velilerin BİLSEM’e yönelik algıları: Kahta BİLSEM örneği. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 8(2), 110-117.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Purpose

Gifted individuals are those who possess distinct abilities in certain domains compared to their peers. Providing appropriate support and guidance tailored to their unique needs plays a critical role in enabling them to contribute to

society and the world. Therefore, a specialized educational approach is required to fully realize their potential. In Turkey, Science and Art Centers (SACs) serve as educational environments designed for gifted students. SACs which adopt a project- and activity-based educational approach, also support students' social and emotional development. The educational framework at SACs consists of five distinct programs: the Adaptation Program, the Support Program, the Individual Talent Recognition Program, the Talent Development Program and finally Project Production and Management Program.

Through these programs, SACs provide students with an opportunity for in-depth exploration in the fields of science and the arts. However, focusing solely on quantitative data is insufficient for understanding the impact of these programs on students. It is equally important to examine students' perceptions and experiences at SACs to gain insights into their emotional perspectives.

The aim of this study is to identify the perceptions of students enrolled in the Support and Project Programs at SACs. In line with this objective, the study seeks to answer the following questions:

1. What metaphors do students in the Support Program use to describe SAC ?
2. What metaphors do students in the Project Program use to describe SAC?
3. What are the similarities between the metaphors used by the Support and Project Program students in describing SAC?
4. What are the differences between the metaphors used by the Support and Project Program students in describing SAC?

The study is significant as it examines the perceptions of students newly enrolled in the Support Program and those in the Project Program, who have been attending SACs for many years, revealing both the similarities and differences in their perspectives. Students in the Project Program. A review of the existing literature indicates that no prior research has examined these two groups together. In this respect, the present study holds a pioneering contribution to the field.

Method

This study was conducted using a phenomenological research design, a qualitative research method. The Support and Project Programs' students were chosen as criteria for deciding sampling group. It was assumed that students newly enrolled and those attending for many years would hold differing perceptions of SACs

The study group consisted of 138 SAC students, including 97 from the Support and 41 from the Project Program. Data were collected through a two-part form. The first section gathered demographic information such as gender, program, grade, and school type. At the second part study group was asked to describe SAC using metaphors. In this section, metaphors were developed through the statement: "*SAC is like ... because ...*". Finally, the collected data were analysed using content analysis.

Findings

The findings revealed that students at the Support Program produced 28 metaphors, while 26 metaphors were developed by the Project Program students. These metaphors were categorized for further analysis. Additionally, similarities and differences in metaphor use between the two groups were identified.

Discussion and Conclusion

This study aimed to determine the perceptions of gifted students toward SACs through metaphors. The most frequently used metaphors among Support Program students were *fun*, *school*, *book*, and *knowledge*, while Project Program students most commonly used *family*, *compass*, *ocean*, and *place of relaxation*. No negative metaphors were found, indicating that students' perceptions of SACs were generally positive.

Another key finding was the identification of both similarities and differences in the way students from the two programs conceptualized SACs. While both groups described SACs using metaphors such as *book*, *novel*, *home*, *library*, and *education center*, their conceptualizations varied in certain aspects. Support Program students tended to associate SACs with traditional educational settings, using metaphors such as *school*, *private school*, and *course*, whereas Project Program students employed more unique and emotionally oriented metaphors such as *place of relaxation*, *therapy center*, and *retreat*. Furthermore, while Support Program students viewed SACs as a place of *fun* and *adventure*, Project Program students perceived as a *trustworthy family environment*.

Recommendations

This study focused on metaphor analysis to determine the perceptions of students in the Support and Project Programs toward SACs. The findings suggest that students construct their understanding of SACs through various metaphors, which can be categorized into distinct conceptual themes.

Based on these results, a deeper examination of students' perceptions can provide valuable insights into how they emotionally relate to educational institutions. Conducting in-depth interviews and focus group discussions may further clarify how these perceptions are formed. This study offers a significant perspective on how students perceive SACs, and future research should explore how these metaphors influence educational processes and student motivation. Additionally, further studies should involve teachers and administrators to assess the impact of these perceptions on instructional practices and educational policies.